

Handläggare
Erica Eneqvist
Telefon: 08-50829452**Till**
Kommunstyrelsen

Klimathandlingsplan 2030

Uppdrag från kommunfullmäktige

Förslag till beslut

Kommunstyrelsen föreslår att kommunfullmäktige beslutar följande.

1. *Klimathandlingsplan 2030 – en rättvis omställning för ett Stockholm utan globalt klimatavtryck* godkänns enligt bilaga 1 till stadsledningskontorets tjänsteutlåtande.
2. Samtliga nämnder ska inarbeta *Klimathandlingsplan 2030 – en rättvis omställning för ett Stockholm utan globalt klimatavtryck* i sin verksamhetsplanering.
3. Stockholms Stadshus AB uppmanas att för egen del samt att även ge samtliga bolagsstyrelser i uppdrag att anta och inarbeta *Klimathandlingsplan 2030 – en rättvis omställning för ett Stockholm utan globalt klimatavtryck* i sin verksamhetsplanering enligt bilaga 1 till stadsledningskontorets tjänsteutlåtande.
4. *Klimathandlingsplan 2020-2023 – för ett fossilfritt och klimatpositivt Stockholm 2040* (dnr KS 2019/1041), upphör därmed att gälla.

Sammanfattning

Stockholms stads klimathandlingsplan har reviderats mot bakgrund av det uppdrag som gavs i kommunfullmäktiges budget för 2023. Arbetet med att revidera klimathandlingsplanen har bedrivits parallellt med att stadens miljöprogram reviderats.

Stadens Miljöprogram 2030 anger de klimatmål som ska nås för Stockholms klimatomställning. De övergripande klimatmålen är En rättvis och inkluderande omställning och Ett Stockholm utan globalt klimatavtryck. Under dessa finns även delmål. Klimathandlingsplan 2030 är ett styrdokument för Stockholms stads hela organisation som konkretiserar hur de klimatrelaterade målen i miljöprogrammet ska kunna nås.

Planen redovisar cirka 140 åtgärder uppdelade på fem omställningsområden och konkretiserar hur stadens alla

verksamheter i bred samverkan ska arbeta mot målen. En utsläppsbudget sätter tempot i utsläppsminskningen baserat på ett åtagande om global klimaträttvisa.

De fem utpekade omställningsområdena är:

- Agera för en rättvis och inkluderande omställning.
- Utveckla ett klimatpositivt energisystem.
- Driva på för hållbara och fossilfria transporter.
- Planera, bygga och utveckla staden cirkulärt och hållbart.
- Styra mot en konsumtion med låg klimatpåverkan i stadens egen organisation.

Förslaget till klimathandlingsplan föreslås få en programperiod fram till 2030 vilket är längre än tidigare planer. På detta sätt kan klimathandlingsplanen bättre harmonieras med Parisavtalet, Agenda 2030 och EU:s mission om klimatneutrala och smarta städer 2030. Det går även i linje med flera av stadens målsättningar som sträcker sig till 2030. Det innebär även att stadens verksamheter får bättre planeringsförutsättningar, tid för implementering och en längre genomförandetid vilket främjar arbetet.

Klimathandlingsplan 2030 – en rättvis omställning för ett Stockholm utan globalt klimatavtryck har utformats för att underlätta kommunikationen av planen. Utformningen är gjord för att vara tillgänglig och skapa engagemang och stötta såväl intern och extern kommunikation.

Stadsledningskontoret anser att föreliggande förslag till *Klimathandlingsplan 2030 – en rättvis omställning för ett Stockholm utan globalt klimatavtryck* ligger i linje med kommunfullmäktiges uppdrag i budget 2023. Förslaget till handlingsplan är ambitiöst och möter ambitionerna i budget 2024 att staden ska vara ledande i omställningen och svara upp mot internationella åtaganden.

Stadsledningskontoret anser att genomförandet av *Klimathandlingsplan 2030 – en rättvis omställning för ett Stockholm utan globalt klimatavtryck* kommer att kräva ytterligare strukturella insatser för att bli framgångsrik. De föreslagna omställningsområdena med dess samordningsansvariga är ett nytt grepp för att åstadkomma en bättre samordning inom stadens organisation, och för att identifiera nya behov och åtgärder. Detta arbete ska kopplas till nämnder och bolagsstyrelser ordinarie budgetunderlag och inriktning följande år. Stadsledningskontoret kommer att samordna den här processen utifrån den övergripande samordningen av stadens klimatarbete. Ett sådant arbetssätt bedöms kunna leda till ökad måluppfyllelse.

Varje år gör kommunstyrelsen, med hjälp av utpekade uppföljningsansvariga, en uppföljning av Miljöprogram 2030 som redovisas till kommunfullmäktige. Klimathandlingsplanen följs upp genom de klimatrelaterade målen (Mål 1 och Mål 2) inom den uppföljningen. Under våren 2027 ska en grundlig halvtidsuppföljning av miljöprogrammet genomföras för att säkerställa att staden är på rätt väg för att nå målen 2030.

Bakgrund

Redan på 1990-talet tog staden fram sin första klimathandlingsplan. Efter detta har en rad planer och strategier tagits fram med höga ambitioner.

I kommunfullmäktiges budget för 2023 gavs följande uppdrag: *Kommunstyrelsen ska i samarbete med miljö- och hälsoskyddsnämnden revidera stadens miljöprogram, klimathandlingsplan och klimatbudget för att ta hänsyn till nya vetenskapliga rön om vad som krävs för att nå 1,5-gradersmålet samt till vad som anses rättvist utifrån våra historiska utsläpp*

Detta ärende avser den del av budgetuppdraget som rör revidering av stadens klimathandlingsplan och klimatbudget. Uppdraget att revidera stadens miljöprogram hanteras i särskild ordning.

Förslaget till ny klimathandlingsplan har tagits fram av brett sammansatta grupper från olika delar av Stockholms stad under ledning av kommunstyrelsen och Stockholms Stadshus AB. I arbetet har representanter från flertalet nämnder och bolagsstyrelser inom staden deltagit och bidragit med expertkunskap inom olika fokusområden. Miljö- och hälsoskyddsnämnden har ansvarat för en särskild redaktionsgrupp för handlingsplanedokumentet.

Ärendets beredning

Ärendet har beretts av stadsledningskontorets stadsutvecklingsavdelning, finansavdelning och kommunikations- och omvärldsavdelning, i samarbete med Stockholms Stadshus AB.

Ärendet

Stockholms stads klimathandlingsplan har reviderats mot bakgrund av det uppdrag som gavs i kommunfullmäktiges budget för 2023. Klimathandlingsplanen är stadsövergripande styrdokument som syftar till att konkretisera hur de klimatrelaterade målen i Miljöprogram 2030 ska nås. Arbetet med att revidera klimathandlingsplanen har bedrivits parallellt med att stadens miljöprogram reviderats.

Stadens höga klimatambitioner och målen om att inkludera klimaträttvisa, delaktighet och konsumtionsperspektivet har lett till en bredare ansats i den reviderade klimathandlingsplanen än den nuvarande planen. Likaså har erfarenheter av att genomföra en första klimatinvesteringsplan inom EU:s mission om klimatneutrala städer lett till ett tydliggjort ekonomiskt perspektiv kopplat till klimatomställningen.

Den föreslagna klimathandlingsplanen inkluderar nya arbetssätt för att staden ska stärka sitt klimatarbete. Ansvar fördelas till nämnder och bolagsstyrelser för *omställningsområden* och för *åtgärder*, utifrån stadens klimatmål. Utpekade nämnder och bolagsstyrelser har också ett särskilt ansvar att minska utsläppen från sin konsumtion.

I arbetet inom varje omställningsområde ingår att sammanställa ny kunskap, kontinuerligt utvärdera det pågående arbetet, tydliggöra utvecklingsbehov och möjlig uppskalningspotential. Det ingår även att, i samverkan med näringsliv, akademi, staten, regionen och civilsamhälle, utveckla ytterligare förslag på åtgärder som krävs för att nå klimatmålen. Arbetet i omställningsområdena sker i dialog med kommunstyrelsen och med de uppföljningsansvariga för miljöprogrammets mål.

Klimathandlingsplanen har också getts en mer kommunikativ karaktär än tidigare klimathandlingsplaner. Syftet är att tillgängliggöra planen för stadens medarbetare och stockholmarna, att underlätta kommande kommunikationsinsatser, och att förtydliga hur kommunikation är en integrerad del av att genomföra stadens klimatarbete.

Klimathandlingsplan 2030 – en rättvis omställning för ett Stockholm utan globalt klimatavtryck

Klimatförändringarna är ett allvarligt och växande hot mot mänskligheten. Klimatkrisen är tätt sammanlänkat med förlusten av biologisk mångfald och behöver därför hanteras tillsammans. Stockholm är en stad som tar ansvar för att minska sitt globala klimatavtryck. Det gäller både utsläppen som sker i Stockholm och de utsläpp som sker utanför staden och som orsakas av konsumtionen. Staden har höga ambitioner, samtidigt påverkas de lokala utsläppen av beslut som sker av en mängd aktörer såväl nationellt, inom EU och globalt.

Stadens Miljöprogram 2030 anger de klimatmål som ska nås för Stockholms klimatomställning. De övergripande klimatmålen är En

rättvis och inkluderande omställning och Ett Stockholm utan globalt klimatavtryck. Under dessa finns även delmål. Klimathandlingsplan 2030 är ett styrdokument för Stockholms stads hela organisation som konkretiserar hur de klimatrelaterade målen i miljöprogrammet ska kunna nås.

Ett Stockholm utan globalt klimatavtryck innebär att utsläppen av växthusgaser inom stadens geografiska område ska minska kraftigt, samtidigt som koldioxid behöver fångas in och lagras istället för att cirkulera. Det innebär även ett ansvar att minska de utsläpp som uppstår i andra delar av världen till följd av konsumtion från verksamheter och invånare i Stockholm. Konsumtionen måste minska till hållbara nivåer och beteenden, materialval, konsumtionsmönster och affärsmodeller behöver utvecklas och förändras för att möjliggöra cirkulära flöden. Stockholms stad ska dessutom vara en förebild för en rättvis och inkluderande klimatomställning.

Stockholms stad har länge arbetat framgångsrikt med klimatfrågan. Sedan 1990 har utsläppen av växthusgaser från energianvändning och transporter inom Stockholms geografiska yta minskat med cirka 70 procent räknat per invånare. Stora utmaningar återstår i att ställa om transportsektorn, att fasa ut den fossila plasten och att fånga in och lagra koldioxid som annars skulle cirkulera i atmosfären. Dessutom höjer Stockholms stad ambitionen ytterligare genom att öka fokus på att minska de konsumtionsbaserade utsläppen. Utsläppen förknippade med konsumtionen är mer än fem gånger större än utsläppen från energianvändning och transporter i Stockholm.

För att klara klimatomställningen och vara en förebild krävs att förändringar sker inom ett brett område. Teknik, infrastruktur, regelverk, beteenden och affärsmodeller behöver utvecklas, i samarbete med näringsliv, akademi, civilsamhälle och invånare.

Stadens klimatarbete ska ske i fem utpekade omställningsområden vilka är:

- Agera för en rättvis och inkluderande omställning.
- Utveckla ett klimatpositivt energisystem.
- Driva på för hållbara och fossilfria transporter.
- Planera, bygga och utveckla staden cirkulärt och hållbart.
- Styra mot en konsumtion med låg klimatpåverkan i stadens egen organisation.

Dessa områden är identifierade utifrån stadens arbetsprocesser och syftar till att åstadkomma den kraftsamling som krävs för att klimatmålen ska kunna nås. Att arbeta i omställningsområden syftar

bland annat till att utveckla och stärka samverkan mellan berörda nämnder och bolagsstyrelser inom stadens organisation. Samverkan behöver även ske med näringsliv, akademi, andra offentliga aktörer och civilsamhälle för att nå de högt ställda klimatmålen.

Omställningsområdena beskrivs i varsitt avsnitt. Längst bak i handlingsplanen listas sedan cirka 140 åtgärder, fördelade på de fem omställningsområdena, som syftar till att bidra till att nå klimatmålen till 2030. För varje åtgärd finns ansvariga nämnder och bolagsstyrelser utpekade. Eftersom stadens klimatmål är mycket ambitiösa, och omvärlden är föränderlig, behöver portföljen av åtgärder kontinuerligt vidareutvecklas. Nya åtgärder kommer successivt att genereras inom de fem omställningsområdena. I stadens budget- och uppföljningsprocess hanteras de åtgärder som redovisas i denna klimathandlingsplan, liksom förslag på tillkommande åtgärder.

Klimatomställningen innebär stora investeringar inom transportsektorn, avfallshantering, stadsutveckling, energi- samt vatten och avloppssystem. Staden behöver jobba aktivt med att söka externa finansieringskällor från staten och EU, särskilt i de fall där satsningarna inte kan finansieras av högre intäkter eller lägre kostnader. Ambitionen är att staden ska nå de högt uppsatta klimatmålen men också vara ett internationellt föredöme som inspirerar andra städer.

Stadsledningskontorets synpunkter och förslag

I kommunfullmäktiges budget för 2024 framgår att Stockholm ska vara en grön och fossilfri stad som leder en rättvis klimatomställning. Staden ska leva upp till de åtaganden som gjorts i internationella sammanhang med utgångspunkt i Parisavtalet. Stockholms stad ska vara klimatpositivt senast år 2030 och fossilfritt 2040. Klimatpåverkan från konsumtion ska halveras till 2030.

Stadsledningskontoret anser att föreliggande förslag till *Klimathandlingsplan 2030 – en rättvis omställning för ett Stockholm utan globalt klimatavtryck* ligger i linje med kommunfullmäktiges uppdrag i budget 2024. Förslaget till handlingsplan är ambitiöst och möter ambitionerna i budget 2024 att staden ska vara ledande i omställningen och svara upp mot internationella åtaganden.

Klimathandlingsplanen visar vägen för uppfyllandet av de klimatrelaterade målen i stadens miljöprogram. Planen redovisar cirka 140 åtgärder uppdelade på fem omställningsområden och konkretiserar hur stadens alla verksamheter i bred samverkan ska

arbeta mot målen. En utsläppsbudget sätter tempot i utsläppsminskningen baserat på ett åtagande om global klimaträttvisa.

Förslaget till klimathandlingsplan föreslås få en programperiod fram till 2030 vilket är längre än tidigare planer. På detta sätt kan klimathandlingsplanen bättre harmonieras med Parisavtalet, Agenda 2030, Klimatkontrakt 2030 och EUs mission om klimatneutrala och smarta städer 2030. Det går även i linje med flera av stadens målsättningar som sträcker sig till 2030, bland annat klimatpositivitet och fossilfri organisation, minskade utsläpp från konsumtionen och minskade utsläpp från vägtransporter. Det innebär även att stadens verksamheter får bättre planeringsförutsättningar, tid för implementering och en längre genomförandetid vilket främjar arbetet, inte minst avseende de stora och viktiga investeringar och omställningsprocesser som krävs för att bli en mer hållbar stad.

Klimathandlingsplan 2030 – en rättvis omställning för ett Stockholm utan globalt klimatavtryck har utformats för att underlätta kommunikationen av planen. Ingresser och målbeskrivningar är utformade med ett kommunikativt anslag. Utformningen är gjord för att vara tillgänglig och skapa engagemang och stötta såväl intern och extern kommunikation.

Stadsledningskontoret anser att genomförandet av *Klimathandlingsplan 2030 – en rättvis omställning för ett Stockholm utan globalt klimatavtryck* kommer att kräva ytterligare strukturella insatser för att bli framgångsrik. Det pågår en utvecklad genomförandeplanering för Miljöprogram 2030 och klimathandlingsplanen anknyter till den. De föreslagna omställningsområdena med dess samordningsansvariga är ett nytt grepp för att åstadkomma en bättre samordning inom stadens organisation, och för att identifiera nya behov och åtgärder. Detta arbete ska kopplas till nämnder och bolagsstyrelserns ordinarie budgetunderlag och inriktning följande år. Stadsledningskontoret kommer att samordna processen utifrån den övergripande samordningen av stadens klimatarbete. Ett sådant arbetssätt bedöms kunna leda till ökad måluppfyllelse.

Klimathandlingsplanen har en hög ambitionsnivå och åtgärderna kommer i vissa fall att vara resurskrävande och i andra fall innebära minskade kostnader. Det kan handla om exempelvis förändrade driftkostnader till följd av ökad skötsel eller avtalsuppföljning. Detta innebär att nämnder och styrelser måste göra kloka avvägningar med hänsyn tagen till klimatnyttan relaterat till kostnaderna. I samband med investeringar är

driftkostnadsperspektivet också viktigt att väga in. Det är viktigt att åtgärder utformas så att synergier med stadens andra mål nås.

Samverkan med andra aktörer är helt central för handlingsplanens genomförande. Det gäller såväl statliga och kommunala aktörer i regionen som näringsliv, akademi och civilsamhälle och inte minst Stockholms invånare. I stadens externa samverkan kan staden ta en samordnande roll i att driva samverkansprocesser som är nödvändiga för att genomföra åtgärderna. Ett innovationsfrämjande samarbete är en förutsättning för att bryta ny mark och frigöra de resurser som krävs för att genomföra klimathandlingsplanen och nå stadens högt ställda klimatmål.

Varje år gör kommunstyrelsen, med hjälp av utpekade uppföljningsansvariga, en uppföljning av Miljöprogram 2030 som redovisas till kommunfullmäktige. Klimathandlingsplanen följs upp genom de klimatrelaterade målen (Mål 1 och Mål 2) inom den uppföljningen. Under våren 2027 ska en grundlig halvtidsuppföljning av miljöprogrammet genomföras för att säkerställa att staden är på rätt väg för att nå målen 2030.

Stadsledningskontoret ser en risk att utsläppen under de närmaste åren kommer att öka, på grund av beslut bortom den lokala rådigheten inom staden. För att staden ska nå sina mål krävs breda ansträngningar av samhällets alla aktörer, såväl offentliga som privata. Det kräver också en vidareutvecklad palett av åtgärder, såsom nya styrmedel, affärsmodeller, investeringar, beteendeförändringar och arbetssätt. Flera av åtgärderna i klimathandlingsplanen handlar om att driva på för andra aktörers omställning.

Stadsledningskontoret föreslår att ett styrdokument utgår i samband med beslut om ny klimathandlingsplan. Det är innevarande *Klimathandlingsplan 2020-2023 – för ett fossilfritt och klimatpositivt Stockholm 2040* (dnr KS 2019/1041), som ersätts med det nya förslaget till klimathandlingsplan.

Stadsledningskontoret föreslår att kommunfullmäktige beslutar att godkänna *Klimathandlingsplan 2030 – en rättvis omställning för ett Stockholm utan globalt klimatavtryck* och att ge nämnder och styrelser i uppdrag att inarbeta programmet i sin verksamhetsplanering.

Fredrik Jurdell
Stadsdirektör

Jonas Claeson
Avdelningschef

Bilaga

1. Klimathandlingsplan 2030 - en rättvis omställning för ett Stockholm utan globalt klimatavtryck